

EVALUATIE TECHNOCENTRUM UTRECHT

REGIORAPPORT

Den Haag, 7 juli 2009

COLOFON

Projectnummer: 26121

Auteurs: Joost Franssen
Erwin van Rooijen

B&A Consulting bv
Prinses Margrietplantsoen 87
Postbus 829
2501 CV Den Haag

t 070 - 3029500

f 070 - 3029501

e-mail: info@bagroep.nl

http: www.bagroep.nl

© Copyright B&A Groep 2009.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

B&A is gevestigd in Den Haag, Deventer, Amsterdam.

7-7-2009 15:00:00

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding evaluatie	4
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen	5
1.3	Onderzoeksverantwoording	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Hoofdbevindingen en conclusies	7
2.1	Hoofdbevindingen	7
2.2	Conclusies	8
3	Positionering en uitgangssituatie van het Technocentrum	10
3.1	Opgaven	10
3.2	Organisatie	11
3.3	Strategie	12
4	Doelbereik en toegevoegde waarde	13
4.1	Doelbereik	13
4.2	Positionering	16
4.3	Toegevoegde waarde Technocentrum	17
4.3.1	Netwerkfunctie	19
4.3.2	Bron van informatie	19
4.3.3	Kennisdeling	20
4.3.4	Beschikbaar stellen van mensen	21
4.3.5	Uitwisselen van mensen	22
4.3.6	Verbeteren van het imago en vergroten van de instroom	23
4.4	Rapportcijfer: 7.5	24
5	Technocentrum in de toekomst	26
5.1	Behoeftte aan de functionaliteit	26
5.2	Organisatie en financiering	28
	Bijlage: Onderzoeksverantwoording	31

1

INLEIDING

1.1

AANLEIDING EVALUATIE

In 2005 heeft in opdracht van het ministerie van OCW een evaluatie plaatsgevonden van de Technocentra, die is uitgevoerd door B&A. Uit deze evaluatie kwam het beeld naar voren dat de Technocentra - conform de doelstellingen uit de toen geldende kaderregeling uit 2003 - op de goede weg waren en (naar het oordeel van de stakeholders) een aantoonbare toegevoegde meerwaarde hadden in de regio. De meerwaarde op landelijk niveau werd minder herkend. Technocentra werken samen met regionale stakeholders.

Sinds 2005 is een aantal factoren veranderd in de context waarbinnen de Technocentra functioneren:

- er is afgesproken dat het Platform Bèta Techniek de plannen en activiteiten schouwt, o.a. op de bijdrage die de Technocentra leveren om de kabinetsdoelstellingen ten aanzien van bèta en techniek te realiseren. Dit naast de specifieke doelstellingen uit de 2e kaderregeling 2006 -2010.
- in dat kader vindt ook samenwerking plaats binnen verschillende programmalijnen van dit Platform: zoals binnen het VMBO-ambitieprogramma, waar Technocentra via met name hun speerpuntplannen direct betrokken zijn; een groot aantal Technocentra vervult de functie van steunpunt voor het VTB-programma, waaronder ook het Technocentrum Utrecht.
- in het kader van het innovatieplatform is een aantal (vaak regionaal verankerde) innovatieprogramma's in gang gezet, waarin een aantal Technocentra participeren.
- recent is de Taskforce Onderwijs-Arbeidsmarkt van start gegaan in vier pilotregio's. In twee van deze pilot regio's vervult het Technocentrum een ondersteunende rol.

Meer in het algemeen is een tendens waarneembaar, waarbij vernieuwing op het snijvlak van (technisch)onderwijs, de arbeidsmarkt en technologische ontwikkelingen wordt gezocht in concrete regionale samenwerkingsarrangementen. Vaak over de grenzen van een technische bedrijfstak heen (bijvoorbeeld bouw en installatietechniek samen), over de sectorgrenzen van het onderwijs heen (VMBO, MBO, HBO). In deze arrangementen wordt ook fysiek geïnvesteerd (bijvoorbeeld de automotive campus in Helmond, de Sapfabriek op de Veluwe, de oefenfabriek in Brielle) Dat betekent dat de regie- en coördinatiefunctie op regionaal niveau aan actualiteit heeft gewonnen.

Nu het einde van de (rijks)subsiëring van de Technocentra in beeld komt (2010) heeft het Landelijk Platform Technocentra B&A gevraagd een voorstel in te dienen voor een nieuwe evaluatie in 2009, waarbij in grote lijnen dezelfde vragen als in 2005 aan de orde komen, met de vraag welke ontwikkeling heeft plaatsgevonden in de afgelopen

drie jaar. Daarbij is de nieuwe Kaderregeling 2006 - 2010 het referentiekader. Verschil ten opzichte van de evaluatie uit 2005 is dat het Landelijk Platform Technocentra zelf de opdrachtgever is. Ten tweede wordt, met het oog op de veranderde context, nog explicieter (dan in de evaluatie van 2005) ingegaan op de functionaliteit van 'regionale regisseur' en initiatiefnemer

1.2 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

De volgende vijf kernvragen staan in de evaluatie centraal:

1. Zijn de Technocentra erin geslaagd (c.q. slagen zij erin) om de samenwerking structureel te verbeteren tussen het technisch beroepsonderwijs en bedrijven in de regio?
2. Zijn de Technocentra erin geslaagd (c.q. slagen zij erin) om scholen effectiever gebruik te laten maken van de aanwezige apparatuur in de regio en/of gezamenlijke investeringen (publiek-privaat) te bevorderen in hoogwaardige en up-to-standard opleidingsvoorzieningen?
3. Is het technisch beroepsonderwijs (door toedoen van de Technocentra beter gaan aansluiten op de beroepspraktijk?
4. Stimulering bètatechniek: zijn jongeren meer geïnteresseerd geraakt in bèta techniek en is de instroom én gediplomeerde uitstroom van het technisch beroepsonderwijs (mede) dankzij de activiteiten van de Technocentra toegenomen?
5. Hoe hebben de Technocentra dit alles gedaan? (inhoudelijk, procesmatig / methodisch/ strategisch)

1.3 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Ten behoeve van het onderzoek hebben wij op basis van de onderzoeksvragen het volgende analysekader opgesteld:

De onderzoeksresultaten zijn verkregen aan de hand van:

- Deskresearch.
- Diepte-interviews met 10 belangrijke stakeholders per technocentrum.
- Een internetenquête onder een brede groep stakeholders (circa 150 per technocentrum).

In de evaluatie bestaat de onderzoekspopulatie uit de volgende categorieën stakeholders:

- Individuele bedrijven die deel uitmaken van de door Technocentrum opgerichte en/of ondersteunde samenwerkingsverbanden
- Brancheverenigingen uit diverse techniek gerelateerde branches
- Intermediaire organisaties
- Onderwijsinstellingen (PO, VO, VMBO, MBO, HBO)
- Overheid (onder andere gemeenten en provincies).

Bij selectie van de gesprekspartners voor het onderzoek en de deelnemers aan de internetenquête is rekening te worden gehouden met:

- Geografische spreiding
- Spreiding onderwijs, bedrijfsleven en overheid
- Type rollen (uitvoerder, financier,)

In hoofdstuk 4 worden de uitkomsten van de gesprekken en de internetenquête geïntegreerd gepresenteerd. In totaal zijn circa tien personen uit het bedrijfsleven, het onderwijs, de overheid en intermediairs gesproken. Een lijst met gesprekspartners is opgenomen in de bijlage. De lijst met gesprekspartners kwam goed overeen met de eisen van branche en geografische spreiding.

In de internetenquête zijn 150 personen benaderd met een beknopte vragenlijst. De respons op deze enquête bedroeg 54 (36%). De landelijke nettorespons bedroeg 28 procent. Dit hoge responsepercentage zou mogen worden gezien als een hoger dan gemiddelde betrokkenheid bij het Technocentrum. Deze steekproef is qua omvang en spreiding groot en gedifferentieerd genoeg om binnen acceptabele betrouwbaarheidsmarges uitspraken te doen, die representatief zijn voor de totale populatie. De respondenten zijn stakeholders van TCU, die door het Technocentrum zelf zijn voorgedragen. B&A heeft daarna een toets op de spreiding over de verschillende respondentengroepen (onderwijs, bedrijfsleven, overheid en intermediairen) uitgevoerd en in enkele gevallen (met het oog op de representativiteit) in overleg met de directeur van het betreffende Technocentrum de samenstelling van de steekproef bijgesteld¹.

Ten slotte nog een opmerking over de rapportcijfers, zoals die in dit rapport zijn gepresenteerd. Het rapportcijfer dat respondenten aan het einde van de webenquête resumerend konden geven is niet meer dan een globale indicatie en geen harde indicator². Met inachtneming van deze terughoudendheid in de interpretatie van het gemiddelde rapportcijfer, kan er wel een eenduidige vergelijking gemaakt worden met 2005, omdat de bevraging en berekening toen op exact dezelfde wijze hebben plaatsgevonden.

1.4

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft de hoofdbevindingen en de conclusies weer voor Technocentrum Utrecht (TCU). Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de positionering van TCU. Daar komen onderwerpen aan bod als de Ausgangssituatie van het technocentrum, de belangrijke trends en ontwikkelingen in de regio van TCU. Ook wordt ingegaan op de missie en strategie van TCU. Hoofdstuk 4 wordt de mate van het doelbereik van het technocentrum geschetst. In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beantwoord. Hoofdstuk 5 tenslotte gaat in op de toekomst van TCU. In de bijlage is een lijst met gesprekspartners in het kader van de verdiepende gesprekken opgenomen.

¹ Daarom hebben we in de analyses ook niet hoeven werken met wegingcoëfficiënten.

² Het rapportcijfer is geen gemiddelde van alle voorafgaande 'waarderingsvragen' in de vragenlijst, maar een aparte vraag. Het gemiddelde rapportcijfer is berekend door alle toegekende rapportcijfers bij elkaar op te tellen en te delen door de totale N (54).

2

HOOFDBEVINDINGEN EN CONCLUSIES

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste bevindingen en conclusies uit het onderzoek ten aanzien van de ontwikkeling van de technocentra in de afgelopen drie jaar.

2.1

HOOFDBEVINDINGEN

- Stakeholders zijn zeer tevreden over de resultaten van Technocentrum Utrecht (TCU): 89 procent van de stakeholders bestempelt de resultaten in de range 'goed tot redelijk' (waarvan 63% goed). Ten opzichte van het landelijke beeld blijkt dat het TCU beter scoort. Bovendien is er ten opzichte van de resultaten uit 2005 sprake van progressie. Er is daarbij waardering hoe met beperkte personele capaciteit de projecten tot een goed einde gebracht worden.
- Uit het onderzoek blijkt dat de projecten van TCU sterk hebben geleid tot structurele samenwerking tussen partijen en tot de circulatie en toepassing van kennis. Een van de centrale doelen die TCU voor zichzelf heeft geformuleerd wordt daarmee bereikt, namelijk het naar elkaar toe laten groeien van onderwijs en bedrijfsleven (het bevorderen van (wederzijdse) bekendheid, informatie-uitwisseling en een betere afstemming). Vanuit het onderwijs wordt een kritisch geluid opgetekend dat het weinig nieuwe verbindingen zijn. Het zouden vooral bestaande partijen zijn die elkaar nu structureel treffen. Een derde van de stakeholders is daarentegen van mening dat de projecten van TCU sterk hebben bijgedragen aan structurele verbetering van de aansluiting technisch beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Volgens stakeholders hebben de projecten en samenwerkingsverbanden van TCU in mindere mate bijgedragen aan het effectiever gebruik van aanwezige apparatuur door scholen en aan een toename in gezamenlijk investeringen, het TCU heeft hier overigens bewust geen beleid op gevoerd.
- Het merendeel van de projecten en activiteiten is volgens stakeholders gericht op kennisdeling en -uitwisseling, op imagoverbetering van bètatechniek, op bevordering van de instroom van leerlingen in het onderwijs en het uitwisselen van mensen. Dit sluit volledig aan op de door TCU geformuleerde doelen. In de gesprekken werden vaak het Techniek Gilde Eemland en de Utrechtse Bouw Sociëteit genoemd als *een* concreet en goed resultaat dat dankzij het Technocentrum Utrecht is bereikt. Ook worden docentenstages vaak genoemd als concreet resultaat en goed voorbeeld van structurele samenwerking.
- Het meten van effecten van de projecten (bijvoorbeeld de instroom) is volgens alle betrokkenen lastig. Vanzelfsprekend is het dan nog lastiger om aan te geven wat daarvan precies op het conto van het Technocentrum Utrecht kan worden gezet.
- De rol van TCU wordt zeer gewaardeerd door gesprekspartners, met name het zogenaamde makelen en schakelen (het op innovatie gericht matchen van onderwijs- en ondernemingsbelangen). Het Technocentrum is een onafhankelijke,

neutrale partij en is in staat om de verschillende culturen tussen het (beroeps)onderwijs en het bedrijfsleven te overbruggen. TCU beschikt over een goed en relevant netwerk en is goed op de hoogte van ontwikkelingen in de regio. Geroemd wordt de werkwijze waarbij TCU partijen op de eigen verantwoordelijkheid aanspreekt en streeft naar zelfregulering door partners. Wel zouden sommige stakeholders nog sterker aangesproken mogen worden op hun betrokkenheid, aldus enkele gesprekspartners.

- Over de hele linie kan de door stakeholders gepercipieerde meerwaarde van Technocentrum Utrecht formeel geïndiceerd worden met 29 procent verbetering ten gevolge van Technocentrum Utrecht. Stakeholders uit bedrijfsleven zijn daarbij enigszins positiever dan stakeholders uit het onderwijs. Ten opzichte van 2005 is sprake van een toename van de meerwaarde (van 22% naar 29%). Dit is duidelijk lager dan het landelijke beeld.
- De kracht van het Technocentrum ligt in de netwerkfunctie, het delen en uitwisselen van kennis en het verbeteren van het imago van de techniek en het vergroten van de instroom. Dit sluit mooi aan bij de geformuleerde doelen van het TCU. De meerwaarde is vooral gelegen in het feit dat zonder het Technocentrum deze netwerkvorming niet in deze mate tot stand zou zijn gekomen en dat juist door het Technocentrum de netwerkvorming aanzienlijk verbeterd is. Dit beeld wordt bevestigd in de verdiepende gesprekken.
- Respondenten geven TCU een 7,5. TCU scoort daarmee hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook ten opzichte van 2005 is het huidige rapportcijfer hoger.
- De functionaliteiten van technocentra moeten volgens de overgrote meerderheid van de respondenten ook na 2010 blijven bestaan. Ook vindt de overgrote meerderheid dat deze functionaliteiten door TCU zelf zouden moeten worden uitgevoerd. Gesprekken bevestigen dit beeld. Centraal moet blijven staan het verbinden van partijen en het leggen van verrassende verbindingen. Daarbij zou TCU zich meer moeten gaan richten op het voeren van de regie, en minder zelf projecten moeten initiëren. Dit vraagt volgens gesprekspartners wel om een lange adem. Ook geeft een meerderheid van de gesprekspartners aan dat, indien TCU wegvalt, ieder weer zijn eigen weg zal gaan. De TCU-organisatie dient klein en slagvaardig te blijven. De gehanteerde zakelijkheid dient behouden te blijven. Een risico is daarbij wel de weerbaarheid van een kleine organisatie.
- Over de financiering bestaan verschillende beelden, waarbij wel de mening overheerst dat -gezien de maatschappelijke functie van het Technocentrum- een stevige financiële rol van de (rijks)overheid ook in de toekomst gewenst is. Financiering van TCU door één of enkele partners wordt afgewezen omdat dan daarmee de (gekoesterde) onafhankelijkheid in het gedrang zou kunnen komen. Het idee van betalende partners voor hun projecten wordt overigens door velen geopperd.

2.2

CONCLUSIES

- TCU heeft in sterke mate bijgedragen aan de structurele verbetering van de samenwerking tussen het technisch beroepsonderwijs en bedrijven in de regio. Dit blijkt uit het feit dat stakeholders uit de Utrechtse regio zeer te spreken zijn over het resultaat van projecten en/of samenwerkingsverbanden van TCU waaraan

zij deelnemen. Veel van de projecten van TCU zijn gericht op het delen en uitwisselen van kennis en informatie (de netwerkfunctie), en worden door partners goed gewaardeerd. Een van de belangrijke doelen van het TCU (het naar elkaar toe laten groeien van onderwijs en bedrijfsleven) is daarmee zeker bereikt. Partners in de regio werken aan het bevorderen van (wederzijdse) bekendheid, doen aan informatie-uitwisseling en maken werk van een betere afstemming van hun werkzaamheden.

- De doelstelling uit de Kaderregeling om scholen effectiever gebruik te laten maken van de aanwezige apparatuur in de regio en/of gezamenlijke en investeringen (publiek-privaat) te bevorderen in hoogwaardige en up-to-standard opleidingsvoorzieningen is relatief het minst bereikt, maar behoort ook niet tot de primaire strategie van TCU.
- Het technisch beroepsonderwijs is (mede) door toedoen van het Technocentrum in de regio beter gaan aansluiten op de beroepspraktijk. Door de versterking en verdieping van de netwerken zijn de partijen uit het onderwijs en het bedrijfsleven dichter bij elkaar aan het komen. Dit is wel een proces van de lange adem, zeker door de dynamische omgeving met vele personele wisselingen bij de partners, waardoor kennis en kunde moeizaam beklijft.
- TCU ziet voor zichzelf een belangrijke rol bij het creëren en onderhouden van netwerken, en wordt daarvoor ook gewaardeerd door de partners. TCU is tegelijkertijd zowel initiator, procescoördinator, uitvoerder als facilitator. Het motto van TCU (succes van anderen verstevigen) staat consequent in zijn aanpak centraal. Het Technocentrum is goed op de hoogte van ontwikkelingen in de regio. TCU is betrouwbaar en levert vraaggestuurd maatwerk. Een belangrijk aspect in de werkwijze is, dat het partijen op de eigen verantwoordelijkheid aanspreekt. TCU is steeds sterk verankerd in de regionale kennisinfrastructuur als onderdeel van een regionaal netwerk.
- De meerwaarde staat buiten kijf, en is ten opzichte van 2005 gestegen. De meerwaarde blijft wel achter bij het landelijke beeld. Een verklaring daarvoor is niet gevonden.
- Naar de toekomst toe vinden stakeholders dat de functionaliteiten van het Technocentrum ook door het Technocentrum Utrecht zouden moeten worden uitgevoerd. Over de wijze van de toekomstige financiering van TCU zijn de meningen verdeeld. Het idee van betalende partners voor projecten wordt door velen gedeeld. Opvallend is wel dat de meeste geïnterviewde gesprekspartners aangeven dat hun eigen organisatie straks naar verwachting weinig financiële middelen ter beschikking zal (kunnen) stellen. Daarmee is het duidelijk benoemen van een probleemhouder als financier na 2010 kennelijk nu nog onvoldoende actueel.

3

POSITIONERING EN UITGANGSSITUATIE VAN HET TECHNOCENTRUM

Dit hoofdstuk gaat in op de positionering en uitgangssituatie van het Technocentrum Utrecht (TCU). Achtereenvolgens wordt ingegaan op de organisatie, de uitgangssituatie de regionale opgaven en de inhoudelijke keuzes van het TCU, als ook de wijze van uitvoering (strategie).

3.1 OPGAVEN

Huidige knelpunten en vraagstukken

De regio van TCU kent de volgende vraagstukken en knelpunten als het gaat om de problematiek van vraag en aanbod van technisch geschoold personeel:

- In de provincie Utrecht zijn de vestigingsfactoren voor industrieel-technologische bedrijven niet optimaal, onder meer als gevolg van hoge grondprijzen / schaarse ruimte. In Utrecht zien vooral grotere industriële werkgevers zich genoodzaakt tot herpositionering en verplaatsen hun productie vaak naar buiten de Randstad of zelfs over de landgrenzen heen.
- Er is sprake van een onderbenutting van de Utrechtse kennisbasis. Er is een te beperkte schaal sprake van benutting van de aanwezige kennis door het MKB. Vergeleken met MKB-bedrijven in andere regio's is er sprake van een relatief lage innovatiegraad in het Utrechtse MKB.
- De ROC's, maar ook de Hogeschool zijn nog met te weinig resultaat actief op het terrein van kennisdeling en kenniscirculatie. Bij het wetenschappelijk onderwijs is daarnaast nog een te geringe ambitie te bespeuren om direct toepasbare kennis proactief te verspreiden naar het MKB.
- Er is nog steeds een kwantitatief en kwalitatief tekort aan technisch geschoold vakbekwaam personeel. Het aantal mbo-leerlingen neemt in de regio Utrecht sinds 2005 af (de sector techniek in het mbo kende overigens in diezelfde periode een lichte stijging). Het hbo (inclusief techniek) kent de laatste jaren een lichte stijging van het aantal studenten. In het vmbo is het afgelopen jaar na een stijging in het voorgaande jaar nu sprake van sterke daling van het totaal aantal leerlingen. Binnen de sector techniek geldt tegelijkertijd een vrijwel constante daling.
- De doorstroming binnen de beroepskolom (vmbo-mbo-hbo) verdient daarmee extra aandacht.
- Positief gegeven binnen het mbo is dat de tussentijdse uitval de afgelopen jaren structureel daalde.
- Toenemende belangstelling vanuit het beroepsonderwijs om op werkinhoudelijk niveau de beroepspraktijk meer binnen externe faciliteiten in samenwerking vorm en inhoud te geven.

- Er is een relatief zwakke afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven. De behoefte aan een betere aansluiting tussen beroepsopleiding en arbeidsmarkt is onverminderd groot. Het opleidingsniveau van schoolverlaters sluit zeker in de techniek vaak niet naadloos aan op de actuele beroepspraktijk. De arbeidsmarkt vraagt daarnaast al geruime tijd om meer instroom (en dus uitstroom) in de richting bèta techniek.
- In de bouwbranche is er een toename van de vraag naar totaaloplossingen, zowel in de bouw- als infrasector. Ook is er een tendens naar geïntegreerde contractvormen te bespeuren (integraal ontwerpen waarbij Design, Construct, Build, Finance & Maintenance (DCBFM) welke door één hoofverantwoordelijk partij wordt ingevuld. In deze sector verwacht men voor de komende jaren dat de groei van de totale bouwproductie in volumetermen terugvalt naar een niveau van circa drie procent. Steeds meer bouwbedrijven ondervinden problemen bij het aantrekken van voldoende menskracht. Van invloed op de bouwproductie is voorts het naderende einde van het 'Vinex-tijdperk'. De instroom van jongeren is nog altijd gering, waardoor de bouw steeds verder vergrijsd (brancherapport bouw en vastgoed ABN AMRO 2008).
- In de Installatiebranche zal de omzetgroei in 2009 naar verwachting verder afvlakken. Wel zijn er groeimarkten voor installateurs: energiemanagement, zorg en integrale veiligheid. Er is sprake van complexiteit van gevraagde oplossingen. Waar de installateur in de huidige situatie nog vooral uitvoerend is, wordt steeds meer een regisserende en adviserende rol verwacht. Er is meer behoefte aan intelligente installaties op het gebied van automatisering, beveiliging, domotica en telematica. Dit vereist een hoge mate van specialistische kennis bij installateurs, waardoor bijscholing meer dan ooit essentieel is.
- Er wordt een kansrijke toekomst verwacht voor bètatechnici in de zorg. Allerlei nieuwe techniektoepassingen kunnen worden ingezet voor een effectievere én efficiëntere zorgverlening in de strijd tegen de zgn. dubbele vergrijzing (2020).

3.2 ORGANISATIE

Technocentrum Utrecht is gevestigd in Breukelen. Het vaste team van het Technocentrum Utrecht bestaat uit vier fulltime medewerkers. Regelmatig wordt daarnaast op ad hoc basis specifieke externe deskundigheid ingehuurd.

In het bestuur zitten de verschillende organisaties vanuit bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. De overheid is niet vertegenwoordigd in het bestuur. Het bestuur bestaat uit Expex B.V., ROC Midden Nederland, ROC ASA ,Hogeschool Utrecht, Imtech Maintenance ,VIOB Bouwgroep B.V., Multiserv en Oracle. De Kamer van Koophandel Midden Nederland is adviseur van het TCU.

Daarnaast is er een Raad van Advies, die als regel twee keer per jaar bijeen komt en gevraagd en ongevraagd van advies dient. De overheid is in persoon van het hoofd Economische Zaken van de gemeente Utrecht vertegenwoordigd in de Raad van Advies TCU.

3.3 STRATEGIE

Het Technocentrum Utrecht heeft voor zichzelf op basis van de kaderregeling de volgende strategische doelen geformuleerd:

1. Het naar elkaar toe laten groeien van onderwijs en bedrijfsleven: het bevorderen van (wederzijdse) bekendheid, informatie-uitwisseling en een betere afstemming.
2. Het vergroten van de instroom in het technisch beroepsonderwijs: promotie werken en leren in de techniek en imagoverbetering.
3. Actief bevorderen van onderwijsvernieuwing die is toegesneden op de wensen van het bedrijfsleven waardoor tevens innovatiekracht wordt bevorderd.
4. Bevorderen van de kennis, kwaliteit en inzetbaarheid van zittend personeel.

Naast deze strategische doelen ziet het Technocentrum voor zichzelf een belangrijke rol bij het creëren en onderhouden van netwerken. TCU beschouwt het realiseren van brancheoverstijgende netwerken waar zowel onderwijs als bedrijfsleven actief in participeren van levensbelang. Deze netwerken kennen hun eigen dynamiek en leveren vraaggestuurde input voor nieuwe activiteiten van TCU, waarbij innovatie steeds voorop staat. In die netwerkbenadering staan de volgende uitgangspuntencentraal:

- TCU hanteert een inside-out-benadering
- TCU is tegelijkertijd zowel initiator, procescoördinator, uitvoerder als facilitator (veelzijdig expert)
- TCU is steeds sterk verankerd in de regionale kennisinfrastructuur als onderdeel van een hecht netwerk

Om bovengenoemde strategische doelstellingen te behalen voert TCU een wisselende mix van activiteiten uit. De voor TCU bepalende netwerken sturen de prioritering binnen het ruime portfolio. Door de activiteiten steeds in optimale combinatie af te stemmen op de actuele vraag realiseert TCU zo een structurele bijdrage aan de versterking en vernieuwing van de kennisinfrastructuur.

Het technocentrum voert naast een aantal algemene activiteiten een groot aantal gerichte projecten uit. De reguliere activiteiten van het TCU bestaan uit het makelen en schakelen naast het in stand houden en uitbreiden van het omvangrijke netwerk in de regio. Ook het monitoren en analyseren van de regionale kennisinfrastructuur gericht op de kwaliteit van de aansluiting tussen het technisch beroepsonderwijs en het bedrijfsleven is een belangrijk onderdeel van TCU. Door middel van het regionale arbeidsmarktinstrument Switchboard techniek wordt jaarlijks hiertoe een met cijfers onderbouwde regioanalyse opgesteld en verspreid onder diverse stakeholders. Ook de afstemming met de lokale overheden, diverse PR activiteiten en een up to date informatievoorziening zijn een belangrijke focus van dit technocentrum.

4

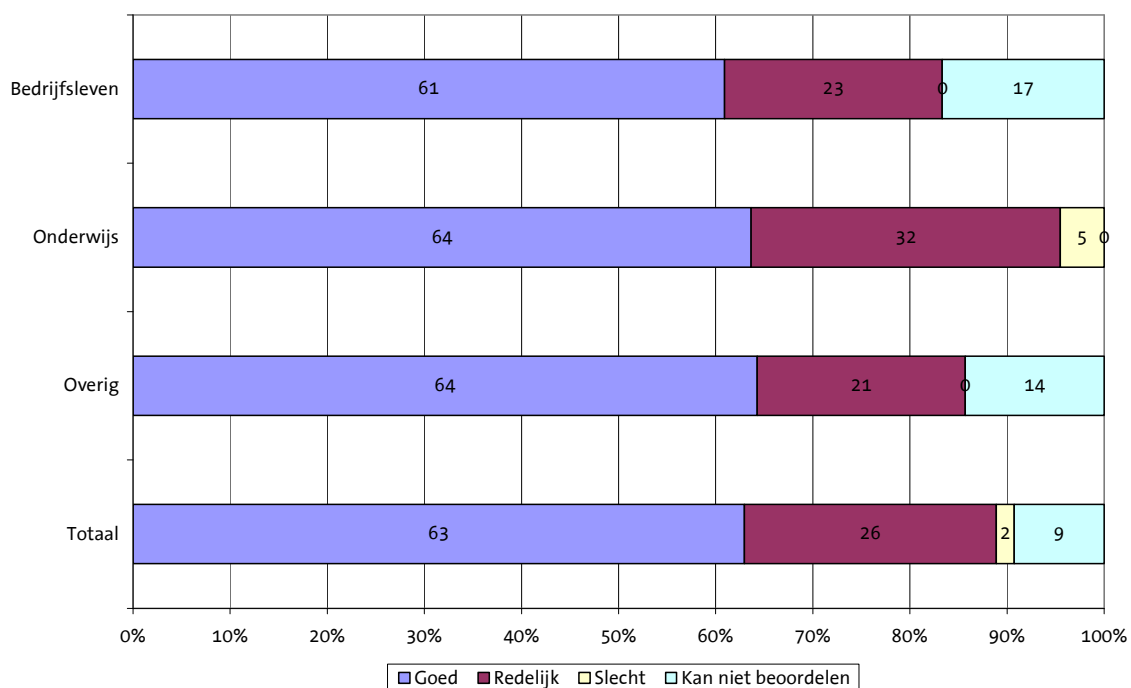
DOELBEREIK EN TOEGEVOEGDE WAARDE

In het vierde hoofdstuk wordt het doelbereik en de toegevoegde waarde van de Technocentra geschetst. Daarbij worden de onderzoeksvragen (de vijf kernvragen, afgeleid van de doelstelling uit de Kaderregeling) beschreven. De kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksresultaten worden hier geïntegreerd weergegeven.

4.1 DOELBEREIK

In onderstaand figuur staat de waardering van respondenten voor het Technocentrum.

Figuur 4.1 Beoordeling behaald resultaat in projecten en samenwerkingsverbanden waarbij Technocentrum Utrecht betrokken is

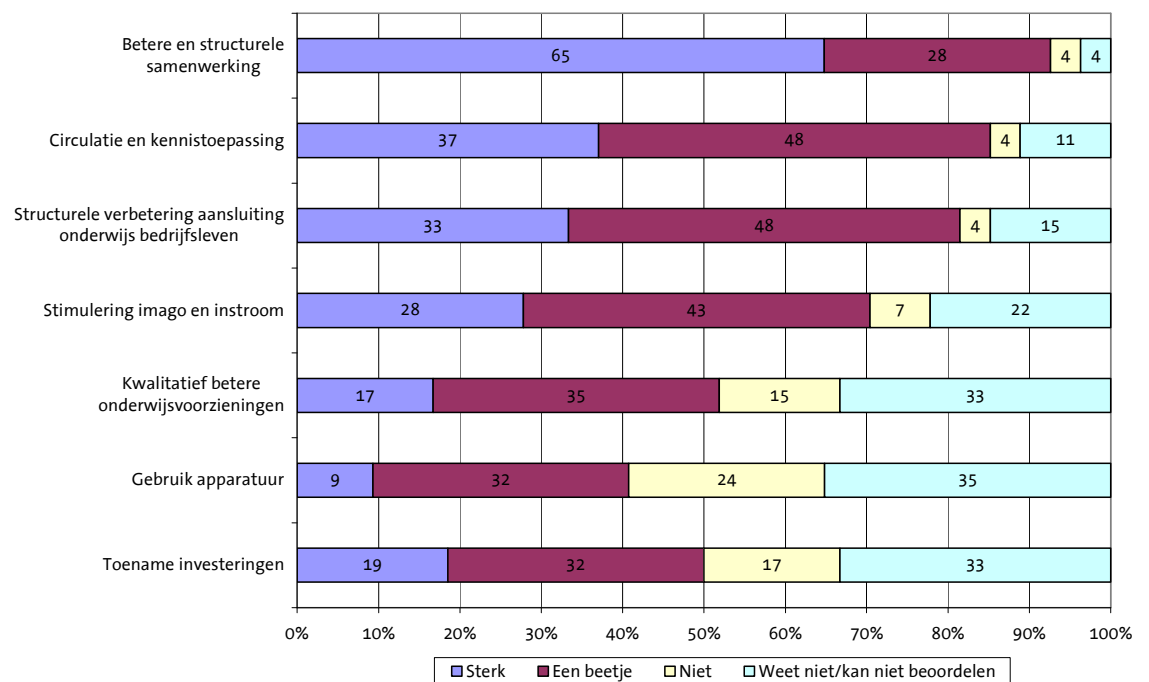

Uit bovenstaande figuur blijkt dat het merendeel van de respondenten de resultaten als *goed* bestempelt (63%). Daarnaast geeft 26 procent van de respondenten aan dat de resultaten redelijk zijn. De respondenten verschillen onderling nauwelijks van mening. Vanuit het bedrijfsleven geeft 17 procent aan de resultaten van projecten niet te kunnen beoordelen.

In de gesprekken wordt dit beeld bevestigd. Wel vindt een groot aantal gesprekspartners de projecten omvangrijk in aantal. Een van de gesprekspartners noemde het aantal projecten te veel, en wenste focus in het aantal projecten. Er is daarbij onder gesprekspartners veel waardering hoe met beperkte personele capaciteit de projecten uitgevoerd worden. Een enkeling vindt dat er veel inspanningen zijn, maar vindt de resultaten en effecten tegelijkertijd onduidelijk, ondanks de aanwezigheid van een web based monitorinstrument (switchboard).

Ten opzichte van het landelijke beeld blijkt dat dit Technocentrum *beter* scoort. Landelijk geeft van het bedrijfsleven 47 procent dat de resultaten goed zijn aan, in Utrecht is dat 61 procent. Van de onderwijsinstellingen geeft landelijk 48 procent aan dat de resultaten goed zijn, in Utrecht is dat 64 procent

Figuur 4.2 Beoordeling behaald resultaat in projecten en samenwerkingsverbanden waarbij het Technocentrum Utrecht betrokken is, gedifferentieerd naar doelstellingen/functionariteiten

Uit het onderzoek blijkt dat in dit Technocentrum de projecten met name hebben geleid tot **structurele samenwerking**. Met name respondenten uit het bedrijfsleven (78%) en de categorie 'overig' (75%) zijn die mening toebedeeld, binnen de overheid zijn de respondenten minder uitgesproken.

Ook hebben de projecten volgens respondenten geleid tot **circulatie en toepassing van kennis**. Bijna 40 procent van de respondenten uit het bedrijfsleven geeft aan dat de projecten sterk hebben geleid tot circulatie en toepassing van kennis.

Van de onderwijsinstellingen geeft 50 procent aan dat de projecten hieraan sterk hebben bijgedragen. Respondenten uit de overheid zijn kritischer. Daarvan geeft 75 procent aan dat de projecten een beetje heeft bijgedragen aan kenniscirculatie. Een derde van de respondenten is van mening dat de projecten sterk hebben bijgedragen aan **een structurele verbetering van de aansluiting onderwijs en bedrijfsleven**. Daarbij zit geen significante verschillen tussen respondenten vanuit de onderwijsinstellingen en de het bedrijfsleven. Bijna 50 procent van de respondenten is van mening dat de projecten een beetje hieraan hebben bijgedragen. Vanuit het bedrijfsleven geeft 22 procent aan dit niet te kunnen beoordelen.

Bijna een derde (28%) geeft aan dat projecten en/of samenwerkingsverbanden sterk hebben bijgedragen aan **een stimulering van het imago van de techniek**. Ruim 40 procent van de respondenten geeft aan dat de projecten en/of samenwerkingsverbanden een beetje hebben bijgedragen aan een stimulering van het imago van de techniek bijdragen. Een aantal respondenten uit de onderwijsinstellingen en overheid is kritisch. Respectievelijk 14 procent en 13 procent geeft aan dat deze projecten en/of samenwerkingsverbanden *niet* hebben geresulteerd in een stimulering van het imago van de techniek.

Bijna een vijfde (17%) van de respondenten vindt dat projecten en/of samenwerkingsverbanden sterk hebben bijgedragen aan **kwalitatief betere onderwijsvoorzieningen**, terwijl een derde van de respondenten vindt dat projecten en/of samenwerkingsverbanden een beetje hieraan hebben bijgedragen. 15 procent geeft aan dat de projecten en/of samenwerkingsverbanden *niet* hebben bijgedragen aan kwalitatief betere onderwijsvoorzieningen.

Slechts een tiende (9%) van de respondenten geeft aan dat de projecten en samenwerkingsverbanden sterk hebben bijgedragen aan **het effectiever gebruik van aanwezige apparatuur door scholen**, tegen 32 procent dat aangeeft dat het beetje daaraan heeft bijgedragen. Dit is te verklaren door het feit dat het TCU niet is actief op deze doelstelling.

Op de vraag of projecten en/of samenwerkingsverbanden hebben bijgedragen aan een toename in *gezamenlijk investeringen* antwoordt bijna 20 procent sterk en 32 procent een beetje. Een derde (33%) kan het niet beoordelen. Ook dit is te verklaren uit het feit dat het TCU niet actief is geweest op deze doelstelling in de zin van financiering van onderwijsvoorzieningen.

De gesprekken bevestigen dit beeld. De samenwerking is structureler van aard geworden de afgelopen jaren. Vanuit het onderwijs wordt door een gesprekspartner het kritisch geluid opgetekend dat het weinig nieuwe verbindingen zijn. Het zouden vooral bestaande partijen zijn die elkaar treffen. Dit beeld is ook gehoord vanuit een intermediaire organisatie.

In de gesprekken werd vaak het Techniek Gilde Eemland en de Utrechtse Bouw Sociëteit genoemd als een concreet en goed resultaat dat dankzij het Technocentrum Utrecht is bereikt. Ook worden docentenstages genoemd als concrete voorbeelden.

Kritisch punt is volgens enkele gesprekspartners de uitrol van projecten naar andere scholen.

Het meten van effecten van de projecten (bijvoorbeeld de instroom) is volgens alle betrokken lastig. Nog lastiger is om aan te geven wat daarvan op het conto van het Technocentrum kan worden gezet. Indien in de gesprekken expliciet een tastbaar effect is genoemd, ligt vooral in het ‘tussen de oren krijgen van het gedachtegoed van het Technocentrum’.

4.2 POSITIONERING

Het technocentrum heeft verschillende rollen. Het maken en schakelen is de dominante en zeer gewaardeerde rol, zo blijkt uit de gesprekken. Het technocentrum is volgens alle gesprekspartners een onafhankelijke partij. Het beschikt over een goed en relevant netwerk en heeft goede samenwerkingscontacten. Door die onafhankelijke rol krijgt het veel gedaan en is het in staat om de verschillende culturen (onderwijs-bedrijfsleven) gemakkelijk te overbruggen.

Het technocentrum is goed op de hoogte van ontwikkelingen in de regio. TCU is betrouwbaar en levert maatwerk. Een belangrijk aspect in de werkwijze is volgens gesprekspartners dat het partijen op de eigen verantwoordelijkheid aanspreekt en proactief is. Het structureel kunnen inzetten van behaalde projectresultaten krijgt veel aandacht. Het TCU heeft hiertoe de afgelopen jaren een aantal stichtingen opgericht (Vrienden van Elektro, Stichting Technotrend, Stichting Infra platform). Daarnaast is er meerjarig een aantal consortia actief (Techniekgilde Eemland, Woerdense Techniektalent) die zijn ingericht door het TCU. TCU streeft zelfregulering door partners na, aldus een gesprekspartner uit het bedrijfsleven. Volgens gesprekspartners uit onderwijs en het bedrijfsleven monitort TCU daarbij kritisch op haalbaarheid en toegevoegde waarde van nieuwe initiatieven en projecten.

Uit de gesprekken komt de wens naar voren dat stakeholders soms nog meer aangesproken mogen worden op hun betrokkenheid. Een respondent uit het bedrijfsleven verwoordde het in het interview als volgt: “ze geven je het gevoel dat je er bij hoort, en er bij moet horen. Dan voel je je ook verplicht om iets te doen voor het Technocentrum.” Eén gesprekspartner is van mening dat “er meer power in mag zitten.”

Over de omvang en focus van de projecten hebben gesprekspartners wisselende beelden. Enkele gesprekspartners vinden dat het technocentrum nog te weinig vernieuwend is doordat het veel dezelfde soort activiteiten blijft doen. TCU zou naar inzicht van enkelen teveel projecten doen zonder focus. Een andere gesprekspartner geeft aan dat juist een kracht te vinden: dezelfde activiteiten worden breder in de regio uitgerold.

Geroemd wordt dat met beperkte capaciteit veel werk wordt gezet. De medewerkers worden als vakkundig met visie, slagvaardig, betrouwbaar en betrokken beoordeeld. Ook zijn ze goed bereikbaar voor hun stakeholders.

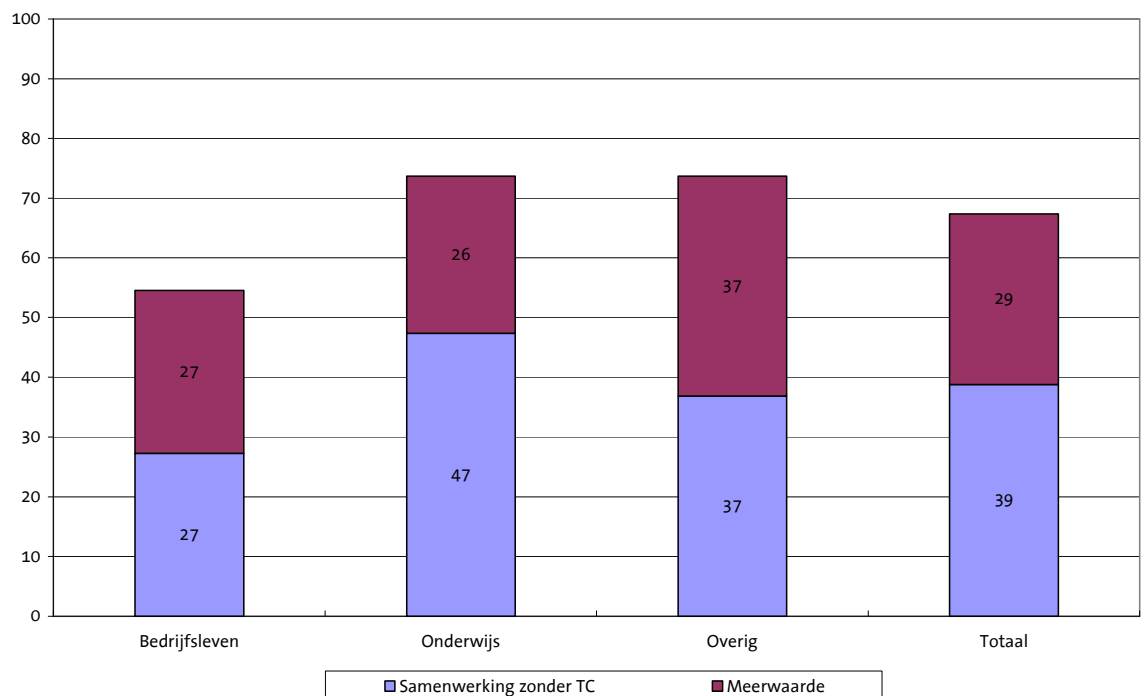
Uit de enquête blijkt dat het soort projecten / samenwerkingsverbanden waarbij het Technocentrum betrokken is, vooral een mix van samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven betreft.

Het blijkt dat de meeste projecten van het Technocentrum voor de respondenten geënt zijn op kennisdelen en uitwisseling. Daarna wordt genoemd dat de projecten gericht zijn op imagoverbetering van bètatechniek en bevordering van de instroom van leerlingen in het onderwijs en het uitwisselen van mensen. Alleen onder onderwijsinstellingen wordt aangegeven dat de projecten zich meer richten op imagoverbetering van bètatechniek en bevordering van de instroom van leerlingen in het onderwijs dan op kennisdelen en uitwisseling.

4.3 TOEGEVOEGDE WAARDE TECHNOCENTRUM

Een belangrijk deel van de inspanningen van Technocentrum Utrecht is gericht op het samenbrengen van partijen en het bevorderen van de samenwerking in de regio. In de enquête is de stakeholders gevraagd aan te geven hoe goed zij de samenwerking tussen verschillende partijen in hun regio vinden en hoe goed die samenwerking geweest zou zijn als het Technocentrum er niet geweest was. In onderstaande figuur wordt per geleding de gepercipieerde meerwaarde van het Technocentrum geïndiceerd door het bovenste deel van de staafjes

Figuur 4.3 Hoe optimaal is de samenwerking in uw regio? Hoe optimaal zou die samenwerking zijn als het Technocentrum Utrecht er niet was in uw regio?

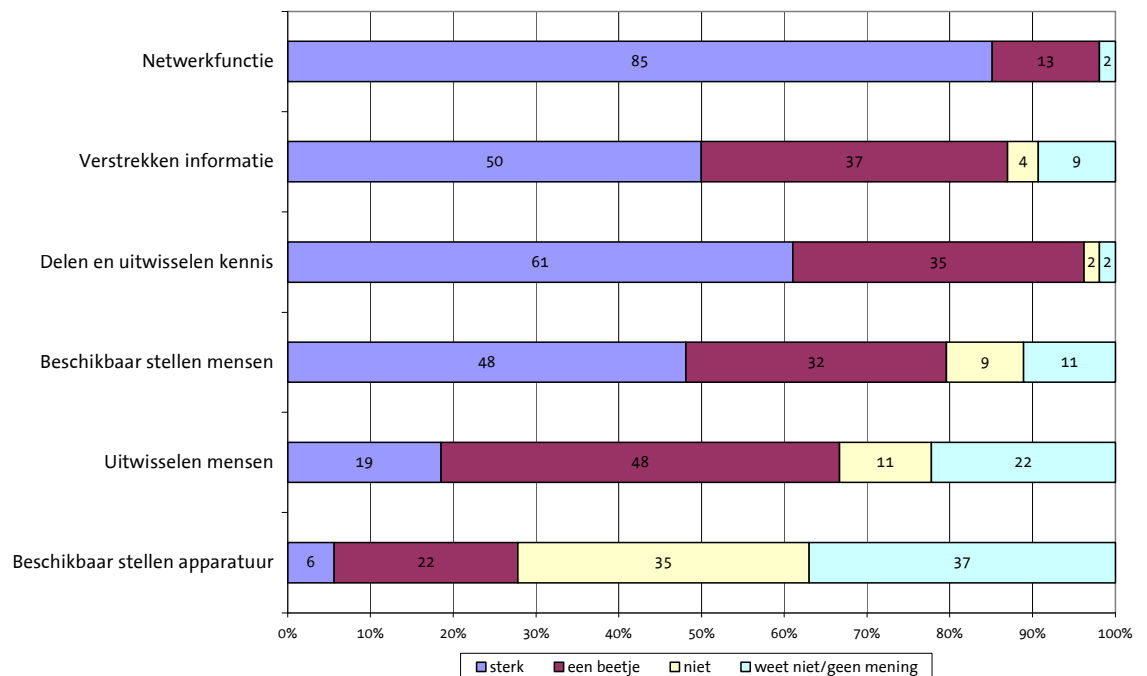
Gevraagd naar de situatie in de regio als het Technocentrum er niet geweest zou zijn geeft 39 procent aan dat de situatie dan tenminste voldoende geweest zou zijn. Over de hele linie kan de door stakeholders gepercipieerde meerwaarde van Technocentrum Utrecht op basis van deze cijfers worden geïndiceerd met '29 procent verbetering ten gevolge van Technocentrum. Dit is lager dan het landelijke beeld (42%).

Uit bovenstaande figuur blijken stakeholders uit bedrijfsleven iets positiever zijn dan stakeholders uit het onderwijs. Ten opzichte van 2005 is sprake van een stijging, toen bedroeg de meerwaarde 22 procent.

In totaal beoordeelt 56 procent van de respondenten de samenwerking in de regio Utrecht als ruim voldoende (26%) tot goed (30%). Uit het onderzoek blijkt dat onderwijsinstellingen de samenwerking het hoogst waarderen: 36 procent vindt de samenwerking goed (maar met ruimte voor verbetering) en 32 procent van de onderwijsinstellingen vindt de samenwerking ruim voldoende. Van het bedrijfsleven vindt 33 procent de samenwerking goed (maar met ruimte voor verbetering), en 17 procent geeft een ruim voldoende.

De waardering van de verschillende functionaliteiten komt hieronder aan bod. In de onderstaande figuur wordt de meerwaarde van Technocentrum nader gespecificeerd.

Figuur 4.4 In welke mate draagt Technocentrum Utrecht bij aan de volgende functionaliteiten

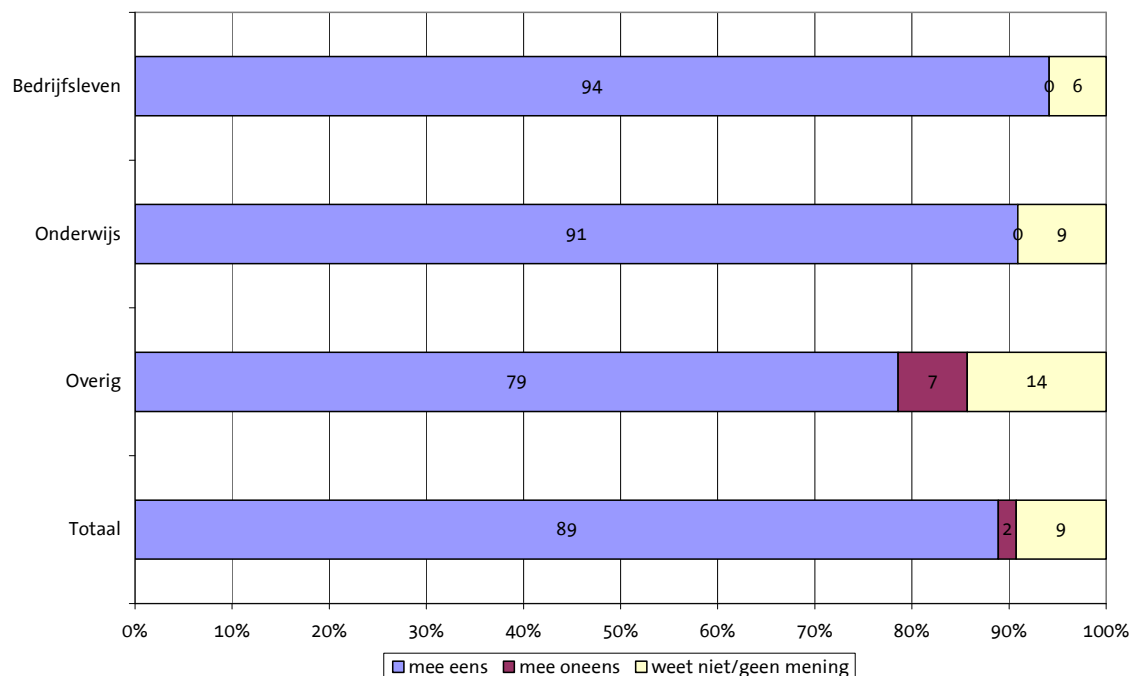
De kracht van het Technocentrum ligt in de netwerkfunctie en het delen en uitwisselen van kennis. Dit beeld wordt bevestigd uit de gesprekken.

De waardering van de verschillende functionaliteiten komt hieronder aan bod.

4.3.1 Netwerkfunctie

Van de stakeholders is bijna 90 procent het eens met de stelling dat Technocentrum Utrecht een meerwaarde heeft ten opzichte van andere partijen in de regio waar het gaat om het structureel bij elkaar brengen en houden van partijen uit het onderwijs en bedrijfsleven ('netwerkfunctie'). Het bedrijfsleven is iets positiever dan het onderwijs. Een zeer klein aantal (2%) is het oneens met deze stelling.

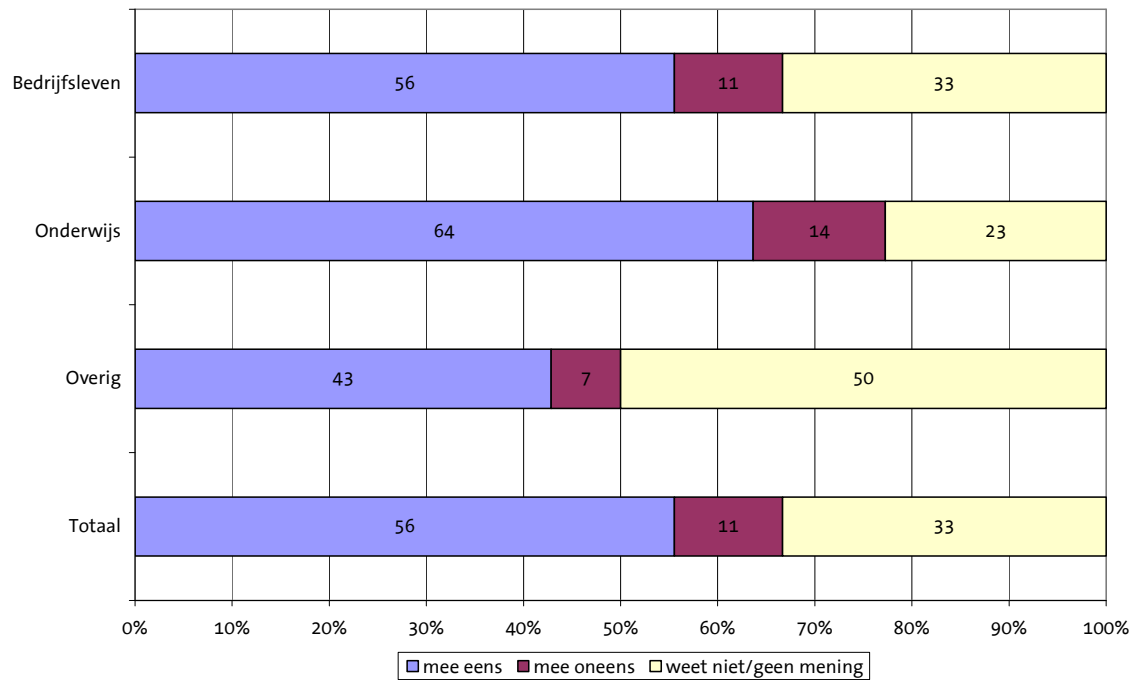
Figuur 4.5 Meerwaarde Technocentrum Utrecht met betrekking tot netwerkfunctie

De meerwaarde is vooral gelegen in het feit dat zonder het Technocentrum deze netwerkvorming niet in deze mate tot stand zou zijn gekomen, zo geeft 52 procent van de betreffende respondenten aan. Ook geeft 40 procent van de respondenten aan dat door TCU de netwerkvorming verbeterd is. Tenslotte geeft 35 procent van de respondenten aan dat de netwerkvorming sneller tot stand is gekomen.

4.3.2 Bron van informatie

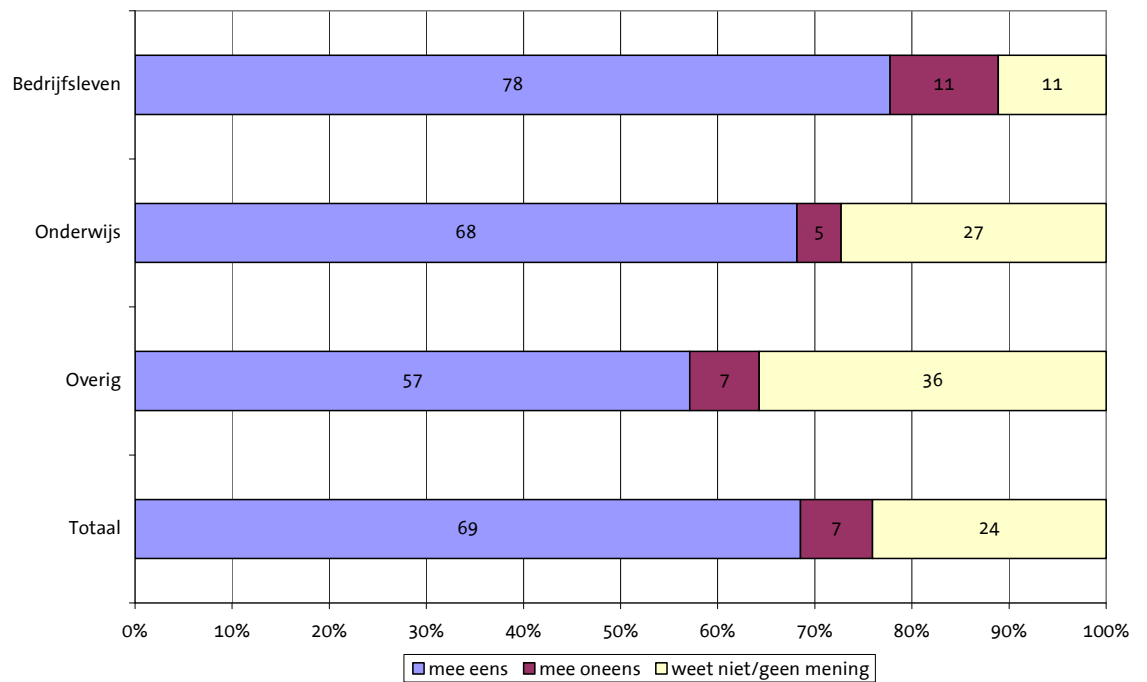
Iets meer dan de helft van de respondenten (56%) is het eens met de stelling dat het technocentrum meerwaarde heeft als informatiebron. Dit geldt iets meer voor het onderwijs (64%) dan voor het bedrijfsleven (56%). Slechts 11 procent is het niet eens met de stelling, met name uit de hoek van categorie 'overig' (overheid, intermediairs).

Figuur 4.6 Meerwaarde Technocentrum Utrecht als bron van informatie

De meerwaarde is vooral gelegen in het feit dat het Technocentrum ervoor heeft gezorgd dat de informatie sneller beschikbaar kwam (60%).

4.3.3 Kennisdeling

Bijna 70 procent van de respondenten is het eens met de stelling dat het technocentrum meerwaarde heeft wanneer het gaat om het delen en uitwisselen van kennis. Een tiende is het oneens met de stelling. Hier is bedrijfsleven (78%) het meer eens met de stelling dat het onderwijs (68%). Stakeholders uit de groep overig zijn iets minder deze mening toegedaan.

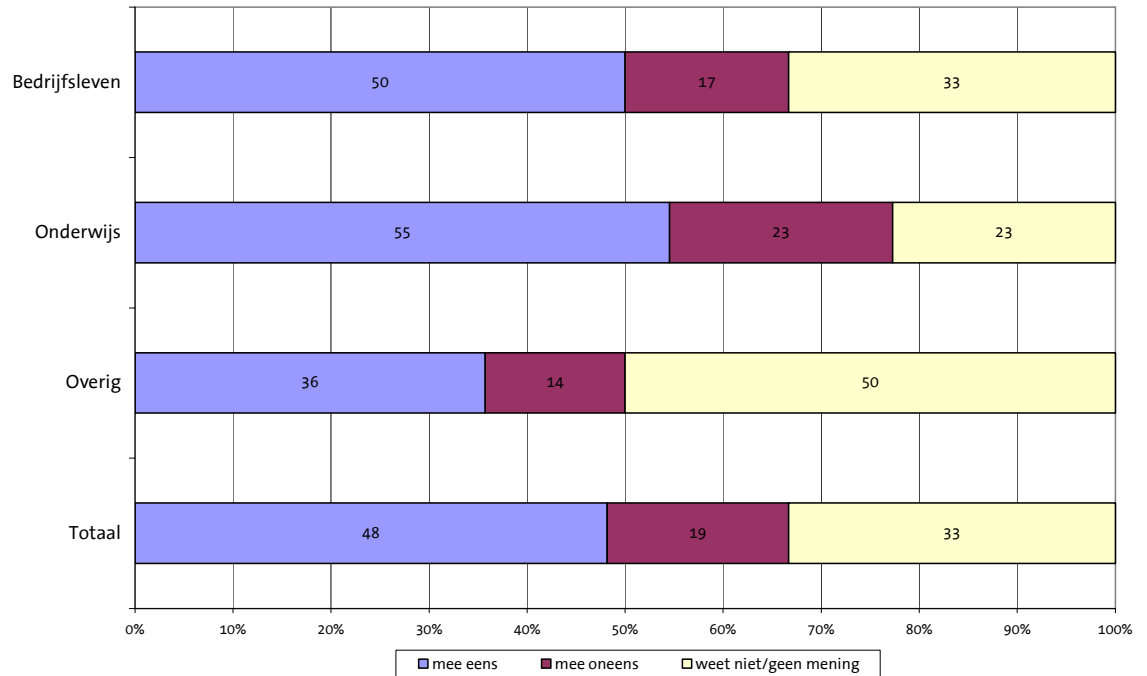
Figuur 4.7 Meerwaarde Technocentrum Utrecht met betrekking tot kennisdeling

De meerwaarde van het Technocentrum op dit punt zit naar het oordeel van de betreffende respondenten vooral op het sneller tot stand brengen van deze kennisuitwisseling en dat de kennisuitwisseling is verbeterd dankzij TCU.

4.3.4 Beschikbaar stellen van mensen

Bijna de helft (48%) van de respondenten onderschrijft de stelling dat Technocentrum Utrecht een meerwaarde heeft in de regio als het gaat om het beschikbaar stellen van mensen (i.c. projectleiders). Respondenten uit het onderwijs (55%) zijn het net iets meer eens met de stelling dan respondenten uit het bedrijfsleven (50%) en respondenten uit de overheid (50%). Van de respondenten geeft 33 procent geen mening.

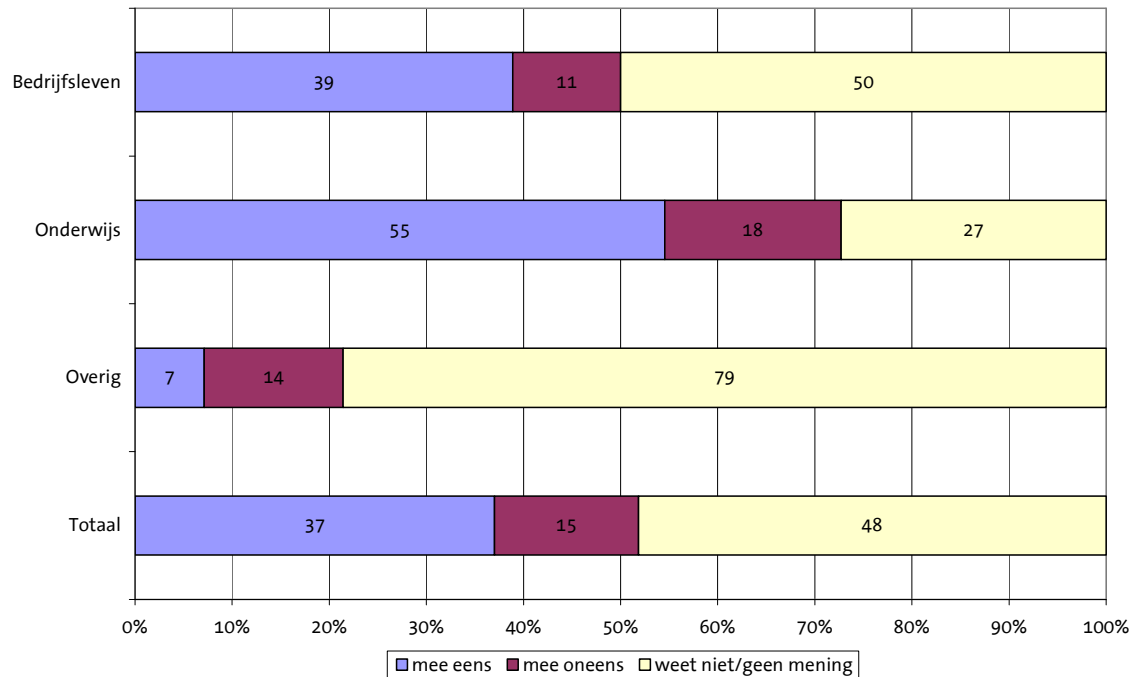
Figuur 4.8 Meerwaarde Technocentrum Utrecht met betrekking tot beschikbaar stellen van mensen

De meerwaarde van het Technocentrum op dit punt zit naar het oordeel van de betreffende respondenten vooral in het feit dat dit sneller tot stand is gekomen dankzij het Technocentrum (42%). Ook geven respondenten aan dat het beschikbaar stellen van mensen zonder TCU niet tot stand zou zijn gekomen (31%).

4.3.5 Uitwisselen van mensen

Het beschikbaar stellen van mensen wordt door bijna twee vijfde (37%) van de stakeholders als een meerwaarde van het Technocentrum ervaren. Dit geldt met name voor de betreffende respondenten uit het onderwijs en in veel minder mate voor respondenten uit het bedrijfsleven. Respondenten uit de categorie 'overig' (overheid, intermediairen en 'overig') hebben veelal geen mening.

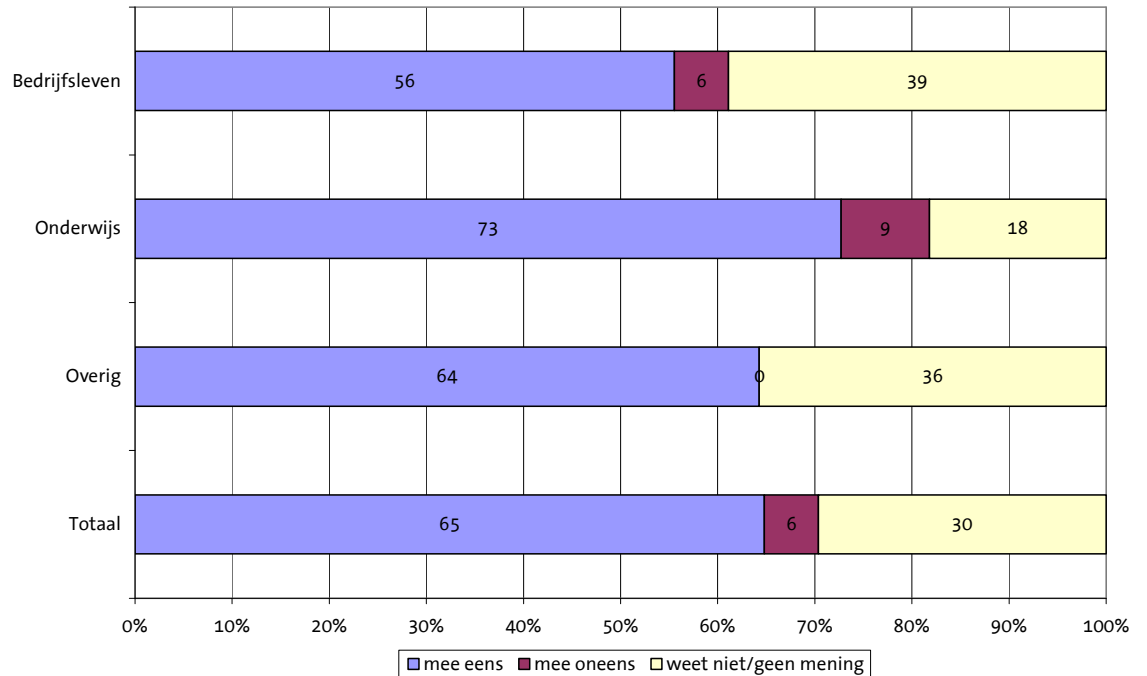
Figuur 4.9 Meerwaarde Technocentrum met betrekking tot uitwisselen van mensen

Op dit punt gaat het naar het oordeel van de betreffende respondenten vooral om versnelling. Dit punt wordt door 80 procent van de betreffende respondenten als argument genoemd.

4.3.6 Verbeteren van het imago en vergroten van de instroom

Van de respondenten is 65 procent het eens met de stelling dat Technocentrum Utrecht een meerwaarde heeft in de regio waar het gaat om het verbeteren van het imago van de techniek en het vergroten van de instroom. Dit geldt voor relatief iets meer respondenten uit het onderwijs (73%) dan uit het bedrijfsleven (56%). Opvallend is dat eenderde (30%) geen mening heeft.

Figuur 4.10 Meerwaarde Technocentrum Utrecht met betrekking tot het verbeteren van het imago van de techniek en het vergroten van de instroom

4.4 RAPPORTCIJFER: 7.5

Het rapportcijfer dat respondenten geven aan het Technocentrum Utrecht is een **7,5**. In vergelijking met het landelijk gemiddelde (7,0) scoort TCU hoger.

- Bedrijven geven gemiddeld een 7,5
- Onderwijsinstellingen geven gemiddeld een 7,5
- Overheidsinstellingen geven gemiddeld een 7,6
- Intermediairen geven gemiddeld een 6,5
- Overige stakeholders geven gemiddeld een 7,3

Ten opzichte van het rapportcijfer uit 2005 zien we een *stijging*. Dit is positief, zeker gezien het feit dat het speelveld de afgelopen jaren voller en complexer is geworden en dat (samenhangend hiermee) de stakeholders over de hele linie kritischer zijn geworden. Ook uit de gesprekken die wij gevoerd hebben, komt het beeld naar voren dat het verwachtingspatroon de afgelopen jaren ook veranderd is en de lat hoger is komen te liggen.

Het rapportcijfer dat respondenten aan het einde van de webenquête resumerend konden geven is niet meer dan een globale indicatie en geen harde indicator³. Met inachtneming van deze terughoudendheid in de interpretatie van het gemiddelde rapportcijfer, kan er wel een eenduidige vergelijking gemaakt worden met 2005, omdat de bevraging en berekening toen op exact dezelfde wijze hebben plaatsgevonden. Ook kan er een vergelijking gemaakt worden met het landelijk gemiddelde.

De standaarddeviatie is 1,12. Dit duidt op een relatief beperkte spreiding (weinig respondenten geven sterk van het gemiddelde afwijkende cijfers) en dus een grote mate van consensus over deze mate van waardering.

³ Het rapportcijfer is geen gemiddelde van alle voorafgaande 'waarderingsvragen' in de vragenlijst, maar een aparte vraag. Het gemiddelde rapportcijfer is berekend door alle toegekende rapportcijfers bij elkaar op te tellen en te delen door de totale N (54).

5

TECHNOCENTRUM IN DE TOEKOMST

Dit hoofdstuk beschrijft de meerwaarde en gewenste functionaliteit van de Technocentra.

5.1 BEHOEFTE AAN DE FUNCTIONALITEIT

Trends en ontwikkelingen

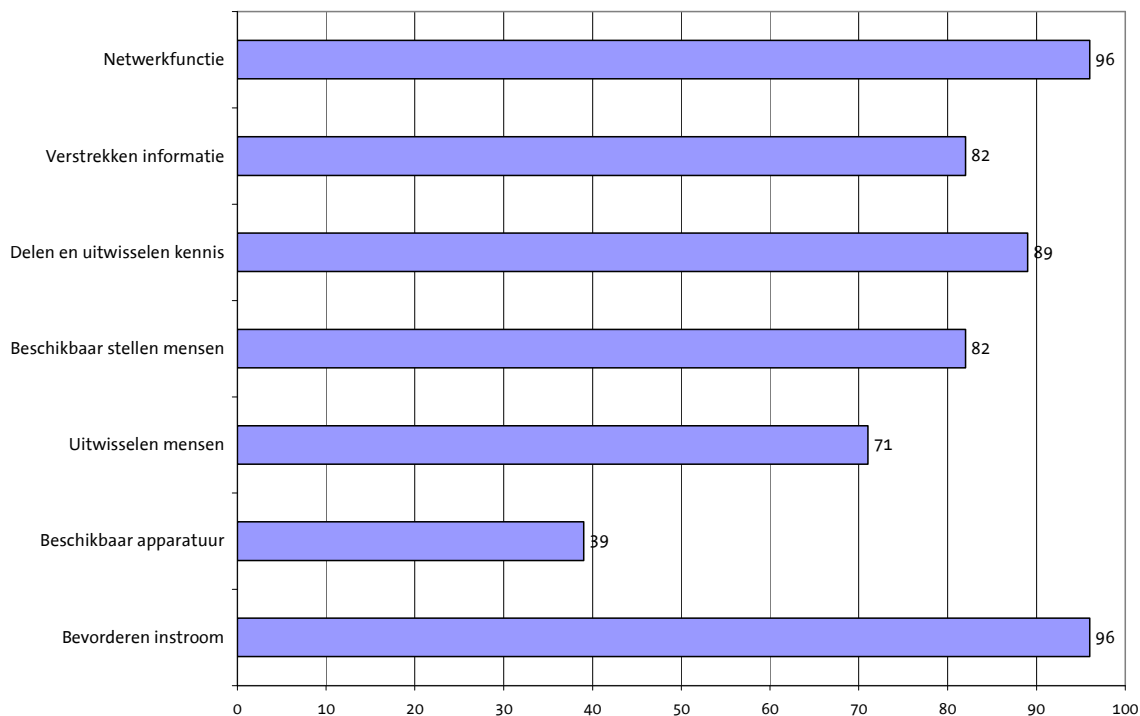
Uit de gesprekken komen de volgende trends en ontwikkelingen naar voren:

- Er zal in de toekomst nog steeds een kwantitatief en kwalitatief tekort aan technisch geschoold vakbekwaam personeel zijn. Daarbij wordt opgemerkt dat in de huidige conjuncturele situatie jongeren tijdelijk als eerste buiten de boot vallen.
- De behoefte aan een betere aansluiting tussen beroepsopleiding en actuele beroepspraktijk/ arbeidsmarkt blijft onverminderd groot.
- Competentiegericht onderwijs vorm en inhoud geven blijft inhoudelijk een lastig proces, voor onderwijsinstellingen én bedrijfsleven

Gewenste functionaliteit

In onderstaand figuur zijn de gewenste functionaliteiten van het Technocentrum Utrecht na 2010 weergegeven.

Figuur 5.1 Functionaliteiten in de toekomst handhaven?

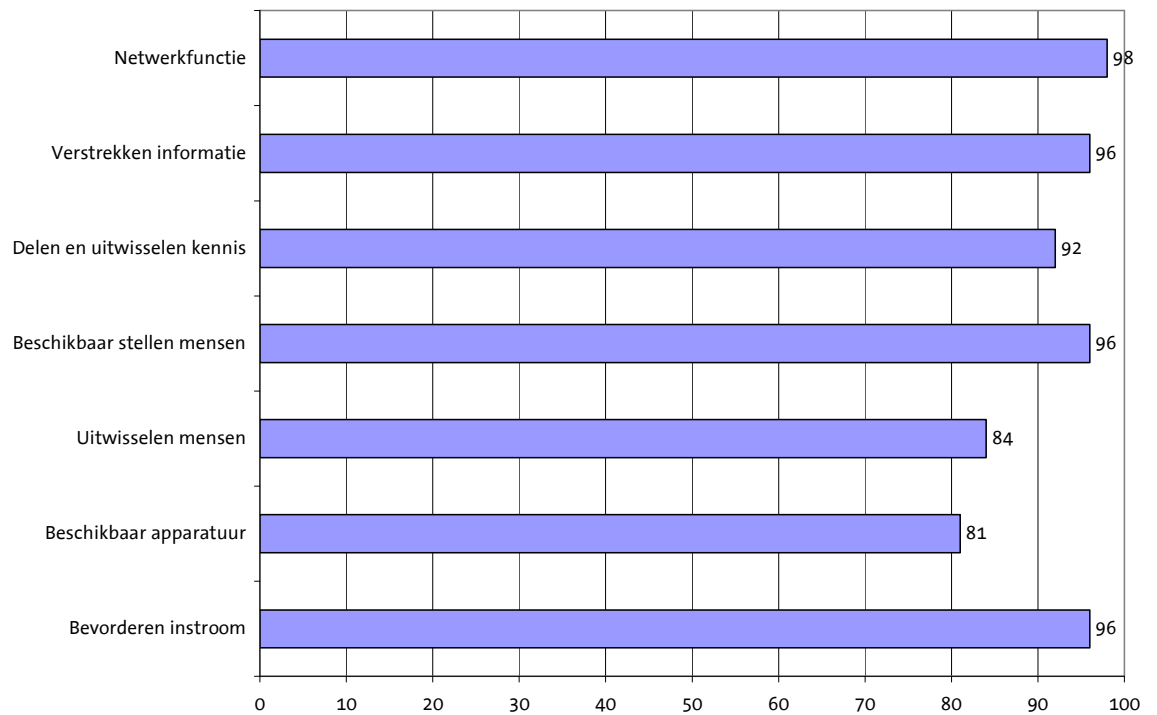

Uit bovenstaand figuur blijkt dat de overgrote meerderheid van de respondenten van mening is dat haast alle functionaliteiten ook na 2010 moeten blijven bestaan:

- het bevorderen van de instroom in het onderwijs/het verbeteren van het imago betatechniek: 96 procent
- bij elkaar brengen en houden van partijen ('netwerkfunctie'): 96 procent
- Het delen en uitwisselen van kennis: 89 procent
- Verstrekken van informatie: 82 procent
- Het beschikbaar stellen van mensen: 82 procent
- Uitwisselen van mensen: 71 procent

Een meerderheid (61%) van de respondenten vindt dat de functionaliteit 'het beschikbaar stellen en het uitwisselen van apparatuur' in de toekomst niet meer beschikbaar hoeft te zijn.

Figuur 5.2 Functionaliteiten ook in de jaren na 2010 beleggen bij het Technocentrum Utrecht ?

Op de vraag of het Technocentrum Utrecht de bovengenoemde functionaliteiten moet uitvoeren in de toekomst komt een eenduidig antwoord: de overgrote meerderheid vindt dat deze functionaliteiten door het Technocentrum Utrecht blijvend zouden moeten worden uitgevoerd. Bij de functionaliteit 'het uitwisselen van mensen (zoals stagiaires, gastdocenten e.d.)' valt op dat bijna 30 procent van respondenten uit de onderwijsinstellingen aangeeft dat deze functionaliteit *niet* door het Technocentrum moet worden tegen 8% van de stakeholders uit het bedrijfsleven.

Bovenstaand beeld blijkt tevens uit de interviews. Uit de gesprekken komt naar voren dat de huidige functionaliteiten vereist blijven én door het Technocentrum Utrecht uitgevoerd moeten blijven worden. Juist de mix van denkkraft en hands-on is de kracht volgens gesprekspartners: veel bedrijven en onderwijsinstellingen hebben vaak weinig tijd of capaciteit om zelf innovatieve projecten uit te voeren.

Een enkeling is van mening dat binnen functionaliteiten de focus verlegd moet worden. Zo wordt aangegeven dat TCU zich meer moet gaan richten op alle werknemers en niet alleen op de jeugd in de techniek. Gesprekspartners uit het bedrijfsleven en het onderwijsveld zijn van mening dat nog meer op het primair onderwijs moet worden gericht, daar dient de fascinatie voor techniek verder aangewakkerd te worden. Een andere gesprekspartner vindt dat TCU een inhoudelijke kennispartner moet zijn, meer een expert en geen projectuitvoerder.

Eén gesprekspartner uit het onderwijs gaf aan dat indien de activiteiten van het TCU worden beëindigd, partijen zelfstandig verder gaan en dat de kennis elders (bij partners van het TCU, zoals onderwijsinstellingen) kan worden belegd. De overgrote meerderheid is echter van mening dat projecten dan inzakken. “Zonder smeeroelie, lopen de radertjes trager”, aldus een andere gesprekspartner uit het onderwijs. Bij met name onderwijspartners zijn veel personele wisselingen, het technocentrum Utrecht is dan vaak de enige constante factor, aldus veel gesprekspartners. Indien TCU ook nog wegvalt, betekent dat vaak een (vertragende) herstart: partners moeten weer opnieuw kennismaken en dan begint het proces weer van vooraf aan. Het Technocentrum moet het vuur blijven aanjagen, aldus gesprekspartners.

In het TCU werkzaamheden moet het verbinden van partijen en het leggen van verrassende verbanden centraal blijven staan, aldus gesprekspartners. Een respondent uit het onderwijs gaf aan dat het technocentrum zich in de toekomst nog meer moet richten op het aanboren van financiële middelen bij het rijk, om meer partijen te kunnen verleiden om te participeren.

5.2

ORGANISATIE EN FINANCIERING

Randvoorwaarden aan de functionaliteiten organisatie

Alle gesprekspartners zijn van mening dat de onafhankelijke positie gewaarborgd moet blijven. Een meerderheid van de respondenten vindt dat TCU zich meer moet gaan richten op het voeren van de regie, en minder zelf projecten moet gaan uitvoeren. Dit vraagt van het Technocentrum wel een lange adem. De natuurlijke neiging van partners is om de projecten te laten uitvoeren door TCU. Bij regievoering zal TCU consequent de partners, conform de huidige werkwijze, moeten blijven wijzen op de eigen verantwoordelijkheid. Indien TCU wegvalt, gaat volgens de meerderheid van de respondenten ieder weer zijn eigen weg. Daarbij merkt een gesprekspartner op dat “het technocentrum slechts zo hard kan lopen als de langzaamste deelnemer, maar dat TCU de langzaamste deelnemer wel kan leren om harder te lopen.”

Organisatie

De organisatie dient volgens velen klein en slagvaardig te blijven. De gehanteerde zakelijkheid dient behouden te blijven. Als risico van een kleine organisatie wordt wel de weerbaarheid genoemd. Bij uitval van medewerkers speelt wellicht het gevaar dat projecten snel stil kunnen komen te liggen. Een inhoudelijke krachtenbundeling met andere regionale platforms zou volgens enkele gesprekspartners een idee kunnen zijn. Voorwaarde is dat het wel een regionale aangelegenheid moet blijven: Samenwerking komt alleen op regionale schaal goed tot uiting.

Veel gesprekspartners geven aan dat de zichtbaarheid vergroot mag worden. Effectieve communicatie en PR over de successen zou intensiever mogen: "Wij moeten successen etaleren zodat deelnemers bereidheid tonen om te blijven meedoen en inzien dat hun bijdrage zorgt voor overleving van het TCU." De mindere zichtbaarheid wordt gelegitimeerd door de beperkte omvang van het bureau. Een gesprekspartner verwoordde het als volgt: "het lijkt dat ze echt overal zijn, maar ze kunnen echt niet overal aanwezig zijn." Enkele gesprekspartners uit zowel bedrijfsleven als het onderwijs stellen dat TCU niet "op het podium hoeft te klimmen". Het technocentrum zou volgens deze respondenten de smeerolie moeten blijven, en daarmee op de achtergrond acteren.

Financiering

Alle partijen wijzen op de maatschappelijke functie van het Technocentrum. Utrecht is een grootstedelijk stad met bijbehorende maatschappelijke vraagstukken.

Het landelijke vraagstuk van bèta techniek speelt ook in de provincie Utrecht. Dit noopt volgens alle gesprekspartners tot een stevige financiële bijdrage van de (rijks)overheid. "Als het rijk het (d.w.z. techniek) zo belangrijk vindt, moeten ze dat ook laten zien", aldus een respondent. Enkele gesprekspartners wijzen daarnaast op financiering door provincies en gemeenten (als hoeder van collectief maatschappelijk belang).

Eén gesprekspartner ziet bij de verdeling van de financiële middelen een rol weggelegd voor het Landelijk Platform Technocentra: elk technocentrum zou via zo'n financiering als het ware een basispakket aan diensten moeten kunnen aanbieden. Aanvulling op dat basispakket dient regionaal gefinancierd te worden.

Financiering door enkele partners wordt vooralsnog afgewezen, omdat dan de (gekoesterde) onafhankelijkheid in het gedrang kan komen. De huidige financieringswijze stimuleert een brede scope en voorkomt zo een louter sectorale aanpak van het vraagstuk.

Vanuit het bedrijfsleven wordt het idee geopperd dat de provincie de exploitatiekosten zou kunnen gaan betalen (huisvesting en personele kosten). De projectkosten (zelf zouden vanuit de projectdeelnemers moeten worden gefinancierd en dus door de deelnemende partners of door een gerichte subsidieaanvraag voor het gehele project, zoals het TCU dat nu ook al regelmatig verzorgt. Eén gesprekspartner uit het bedrijfsleven was er voorstander van, dat het TCU straks zijn eigen broek gaat ophouden. Wel wordt tegelijkertijd door deze gesprekspartner de spagaat onderkend: een commercieel gedreven bureau versus neutraliteit / onafhankelijkheid.

Het idee van betalende partners voor projecten wordt overigens door meerdere gesprekspartners geopperd. Een belangrijk voordeel hiervan zou zijn dat partners steviger zullen gaan sturen op meerwaarde en effecten van 'hun' project. Vanuit het bedrijfsleven wordt het idee aangedragen om naar het concept van de SBG's⁴ te kijken als financieel-organisatiemodel. Ook financiering door lidmaatschap wordt door enkele gesprekspartners nog geopperd. De meeste gesprekspartners geven hierbij wel aan dat hun eigen organisatie straks naar verwachting weinig financiële middelen ter beschikking zal kunnen stellen.

⁴ In dit model leggen partners gezamenlijk kapitaal in om activiteiten uit te voeren

BIJLAGE: ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Geïnterviewde personen

Naam	Bedrijf/instelling	Functie
De heer H. Aalberts	Da Vinci College	Locatiemanager
De heer R. van den Helder	Minkema College	Projectleider NTL/ decaan
De heer P. Lorist	Hogeschool Utrecht	Senior beleidsmedewerker
De heer G. Middelkoop	Van Lodenstein College	Directielid Unit Techniek
Mevrouw H. van der Meulen	Provincie Utrecht	Beleidsmedewerker
Mevrouw M. Voogel	Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland	Sector Economische Ontwikkeling
De heer W. van den Pol	Van den Pol Elektrotechniek b.v.	Directeur
De heer H. van der Kuinder	Bouwbedrijf van Rijn	bedrijfsleider
Mevrouw A. Haasnoot	Dura Vermeer Divisie Infra BV	Omgevingsmanager
De heer C. A. L. Brusche	Imtech Maintenance bv	Managing Consultant

Respons schriftelijke enquête

- De respons bestond uit 18 bedrijven, 22 onderwijsinstellingen en 14 overige stakeholders (gemeenten, provincie intermediaire organisaties, etc.).
- De responsgroep bedrijven bestaat uit: 1 metaalbedrijf, 1 installatiebedrijf, 6 bouwbedrijf, 10 andere bedrijven
- De responsgroep onderwijs is als volgt samengesteld: 4 VMBO, 9 MBO, 4 HBO, 3 VMBO/MBO/HBO en 2 anders

Deskresearch

B&A Evaluatie Technocentrum Utrecht 2005

Technocentrum Utrecht, Jaarverslagen en Activiteitenplan, e.a.

Website www.tcu.nl